

פנקסי הראי"ה - חלק ראשון תקופת יפו (תרס"ד-תרע"ד), פנקס ד - פנקס יג: ראשון ליפו, 20
 ע"פ רוב אין מתקבצים באיש אחד כשרונות רבים, כי לפי המורגל אותם הכוחות שעליהם הכשרונות
 בנויים הם כסותרים ודוחקים זה את זה, והאדם הוא מוגבל בכחות נפשו.
 ע"כ כמו שברוב, מי שהוא בעל זכרון גדול אין כחו יפה כ"כ בעומק והבנה, ומי שהוא מעמיק יפה על פי
 רוב אין זכרונו והשגתו מהירים כ"כ, וכן מי שהוא פיוטי ונוטה לכשרון השיר אין כחו יפה כ"כ בחכמות
 המעשיות כהנדסה ומוכניות, ולהיפוך, מי שהוא אדיר בחשבון ובעל מספרים על פי רוב לא יתנשא לרום
 השירים אלא בתור גאוניות יוצאת מהכלל הרגיל, כן מזדמן בנהוג שבעולם שמי שהוא נוטה בטבעו
 לעבודת ד' במצות שבין אדם למקום איננו כ"כ נוטה להיות בטבעו מזורז בענינים שבין אדם לחבירו,
 ולהיפך נמצא מזורזים בעניני הטבה בדברים שבין אדם לחבירו והם אינם בטבעם נוטים כ"כ למצות שבין
 אדם למקום, וכשרון קדושת האמונה אינו חזק כ"כ אצלם.
 ... וזוהי הצרה הנמצאת בעולם, שהכוחות מפוזרים ומתנגדים.

אבל דרך האמת, שהיא דרך ד', צריך להיות שכל אחד יחזיק בכשרונו ויכבד כשרון חבירו באופן שירצה
 בכל לב להיות משפיע על חבירו וגם מושפע ממנו בכל דרכי הטוב.
 ע"כ באמת ראוי לדעת שכמו שיש חשבון דיוקי במעשה וכל התלוי בו, כן יש חשבון דיוקי ג"כ בכח היופי,
 אלא שלפי הדמיון נדמה שהוא רק שעשוע דמיוני, אבל בעומק היחש שבין העמין הדמיוני להמושגים שלו
 והתלותם באמתת המציאות כל זה אפשר, ואי אפשר כלל באופן אחר כ"א שיבוסס על חכמת אמת
 מעשית ומדוייקת.

... ע"כ ראוי שימצא השירי בעצמו קישורו ג"כ לדברים המעשיים. ובהתאחדות הכחות שכל אחד פועל
 בכשרונו, ימצא שהכל צריך להיות באגודה אחת, ותורה נקראת שירה, גם מצוה. הכללים הכוללים ביותר,
 כמו עשרת הדברות, הם נעלים בגילויים כ"כ עד שהם כוללים את שני הכחות, כח השירה והמצוה, ע"כ הם
 עומדים בראש לכל. וצריך להכיר שמצד פרטיות קיומם בדבר ד', הם שוים לכל תרי"ג מצות וכו'.

עין איה שבת פרק שישי כז.

דרש רבא בריה דרב עילאי, מ"ד "ויאמר ד' יען כי גבהו בנות ציון", שהיו מהלכות בקומה זקופה.
 בתוכיותו של האדם מושקף לו כל עולמו, וכאשר בעולם הכללי הנה אנו מוצאים את הכחות מחולקים לטוב
 ולרע, והרע אמנם ראוי להיות במציאות, אלא שהוא צריך להיות כפוף אל הטוב, כן בקומת האדם הכוללת
 את כל הווייתו, צריך שידע שיש בו כחות כאלה שלא הרחבתם והתמתחותם יפעלו לטובה, כ"א הגבלתם
 וצמצומם.

ואז יבנה האדם בהדר שלמותו והחברה הכללית תעמוד בשלמות כללותה, כי אחרי ההכרה בצד הגרעון
 שיש בעצמו, יהיה נשקף אותו הצד של הטוב שיש בזולתו, כדי שעל ידו יוכל להיות החסרון העצמי נשלם.
 הידיעה שיש בכללות הכח המתפשט על כללות הגויה חלקים כאלה שצמצומם הוא טוב וראוי, מנמיכה את
 הקומה מעט עד שמונעת אותה מזקיפה של גאוה דוקרת את זולתו. והנה, העורן של הגאוה, כשהוא
 מגיע למרום מדרגתו, הוא מאבד את העולם, מפני שא"א עוד לחיים של חברה ואגד ציבורי להיות
 מתפתחים כ"ז שלא תהיה הכרה פנימית בכ"א שיש לו איזה דברים וכשרונות שהוא נמצא על ידם חסר,
 וישתלם רק ע"י עזר חבריו.

... ומתחזקת הירידה האיומה והפיזור הנורא של חלקי האומה שאין להם דבק פנימי, ע"י הגאוה הנוראה,
 המנשאים בשוא את כל אחד בפני עצמו לעולם מלא ושלם, באין חסרון המעורר צורך להיות מתחבר עם
 רעהו. וההשרשה הרעה באה ע"י הבנות, שהיו מהלכות בקומה זקופה.